

بررسی تأثیر دعا بر بینش نیايشگر از نظر شيعه و کاتولیک

مهاجر مهدوی راد

مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره) ali1945reza@gmail.com

چکیده

دعا در دو مذهب شیعه و کاتولیک چنان مورد اهمیت است که از آن در شیعه به مخّ عبادت و در کاتولیک به حامل سرّ عظیم و درگاه عبادت تعبیر می‌شود. اهمیت دعا در این دو مذهب و آثار سازنده آن و نقش مهم بینش و معرفت در نیل به کمال از سویی و اهمیت بحث تطبیقی بین این دو مذهب نویسنده را بر آن داشت که به بررسی تأثیر دعا بر معرفت که یکی از ساحت‌های وجودی بشر است از نظر شیعه و کاتولیک پرداخته و وجوه تشابه و تمایز بین آن‌ها را بیان نماید. روش بحث توصیفی-تحلیلی است. دعای شیعه خواندن خدا و میل و رغبت به اوست. دعای کاتولیک صعود ذهن به سوی خدا و طلب امور خیر است. دعا با تأثیر بر معرفت و بینش انسان زمینه‌ساز نیل به کمال

واژه‌های کلیدی؛ دعا، بینش، شیعه، کاتولیک.

مقدمه

شناخت و معرفت زیربنای ایمان و راه رسیدن به کمال و تعالی است. هر چه شناخت انسان نسبت به مبدأ و معاد و راه رسیدن به کمال و تعالی بیشتر باشد، بهتر می‌تواند راه را از چاه تشخیص دهد و در طی مسیر کمال و هدایت با چراغ علم و معرفت پیش رود تا به سرمنزله مقصود برسد. می‌توان گفت که معرفت و شناخت از دو راه در تکامل ایمان انسان تأثیرگذار است. نخست اینکه هر چه شناخت و معرفت انسان قطعی و محکم و یقینی‌تر باشد باعث ایجاد حالت یقین می‌شود که به میزان افزایش یقین، ایمان انسان نیز افزایش می‌یابد. این امر خود سبب افزایش التزام عملی بیشتر به لوازم ایمان می‌شود. دوم اینکه این معرفت و شناخت هر چه در زندگی بیشتر مورد مراجعه و کاربردی‌تر شود و پیوسته مورد مراجعه قرار گیرد سبب زنده ماندن آن ایمان حاصل از معرفت و شناخت خواهد شد (مصباح یزدی، ۱۳۸۴: ۲۴۸). این ایمان مجدداً سبب افزایش معرفت و یقین خواهد بود و این یقین و معرفت سبب التزام بیشتر به لوازم عملی ایمان خواهد بود. از این رو شخص رفته‌رفته در معرفت و

است. توجه و کمک به شناخت خداوند، خودشناسی، شناخت منجی، ظهور او و معاد از جمله وجوه اشتراک، و محوریت معرفت بخشی روح‌القدس در ضمن دعای مسیح، غلبه جنبه اعطایی بودن معرفت، تأکید بر معرفت تثلیثی، القا و تأیید باور گناه ذاتی انسان و باور به فدا و نجات توسط عیسی در دعای کاتولیک؛ و تمرکز بر معرفت بخشی از طریق محتوا و غلبه جنبه اکتسابی بودن معرفت، تأکید بر معرفت توحیدی، شناخت انسان کامل، تأکید بر عبودیت انسان و تأکید بر نجات به‌وسیله ایمان، عمل صالح و جلب رحمت الهی در دعای شیعه از جمله موارد تمایز تأثیر دعای شیعه و کاتولیک در بینش نیايشگر است.

ایمان و عمل به لوازم ایمان رشد کرده و به کمال نهایی خویش نزدیک‌تر خواهد شد.

یکی از نقش‌های دعا افزایش معرفت انسان نسبت به مبدأ و معاد و عالم هستی است. انسان از رهگذر دعا به معرفت‌های عمیق‌تری نائل آمده و با تکرار این دعاها که در واقع نوعی تکرار معرفت‌های ذکر شده است در افزایش معرفت، یقین و التزام به لوازم عملی ایمان مؤثر خواهد بود.

دعا پژوهی در شیعه در آثار مختلفی از جمله شرح دعای سحر امام خمینی، نیایش از دیدگاه عقل و نقل اثر ممدوحی، نیایش عارفان اثر فنائی اشکوری و سجاده‌های سلوک اثر استاد مصباح یزدی و کتاب‌های دیگر به شکل عام، مطرح شده است و به شکل خاص می‌توان به مقاله حقیقت دعا اثر حمید پارسانیا، مقاله دعا و نیایش در ادیان اثر غلامرضا اکرمی، پایان نامه مقایسه و تحلیل مضمون ادعیه مسیحی و ادعیه اسلامی با تأکید بر مزامیر و صحیفه سجاده‌ای اثر قربانی اشاره کرد. در حوزه کاتولیک نیز می‌توان به کتاب تشبه به مسیح اثر آکمپیس و الحیاه فی الصلاة اثر جان لافرانس، کتاب نماز کاتولیک، جلد ۳۹ کتاب جامع الهیات آکوناس اشاره کرد که به مسأله دعا پرداخته شده است. اما علی‌رغم مباحث مطرح شده بحث تطبیقی در تأثیر دعا بر بینش و معرفت انسان از نظر شیعه و کاتولیک و وجوه افتراق و اشتراک آن